

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κότσικα 1α & Πατησίων

10434 Αθήνα

Τηλ: 210 8809202, 203

Ηλ. δ/ση: secproedros@epant.gr

Αθήνα, 27/7/2023

Αριθ. Πρωτ.: 6074

Προς

Υπηρεσία Συντονισμού,
Γραφείο Κοινοβουλευτικών Θεμάτων
Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων
Τηλ.: 210 3332827

Ηλ. δ/ση: am.hatzigiakoumi@mneec.gr

Θέμα: «Ακτοπλοϊκά εισιτήρια»

Σχετ.: Το από 21/7/2023 έγγραφό σας (ημ. αριθ. πρωτ. 5970/24.07.2023), με το οποίο μας διαβιβάστηκε η υπ' αριθ. πρωτ. 28/21.03.2023 ερώτηση του Βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ κ. Χαράλαμπο Μαμουλάκη.

Σε απάντηση της υπό ανωτέρω σχετ. διαβιβασθείσας ερώτησης, σας γνωρίζουμε ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού («ΕΑ») είναι αποκλειστικώς αρμόδια για τη διαπίστωση παραβάσεων των άρθρων 1, 1Α και 2 του ν. 3959/2011 περί «Προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού», όπως ισχύει, καθώς και των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Στο πλαίσιο αυτό, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού διερευνά είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν τεκμηριωμένης καταγγελίας συμπεριφορές επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, για να διαπιστώσει τυχόν παραβάσεις του ανωτέρω αναφερόμενου νόμου, καθώς και των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, ήτοι απαγορευμένες συμπράξεις μεταξύ των επιχειρήσεων ή καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης που κατέχουν μία ή περισσότερες επιχειρήσεις στην αγορά. Περαιτέρω, η ΕΑ ύστερα από αίτημα του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ή αυτεπάγγελτα μπορεί να εξετάσει συγκεκριμένο κλάδο της ελληνικής οικονομίας που υπάγεται στην αρμοδιότητά της και εφόσον διαπιστώσει ότι στον κλάδο αυτό δεν υπάρχουν συνθήκες αποτελεσματικού ανταγωνισμού και κρίνει ότι η εφαρμογή των άρθρων 1, 2 και 5 μέχρι 10 του ν. 3959/2011 δεν επαρκεί για τη δημιουργία συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού, μπορεί, με αιτιολογημένη απόφασή της, να λάβει κάθε αναγκαίο μέτρο για τη δημιουργία συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού στον συγκεκριμένο κλάδο της οικονομίας.

Η ΕΑ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις αναφορικά με αυξήσεις τιμών, που σημειώνονται διεθνώς ως συνέπεια και της τρέχουσας διεθνούς κατάστασης, καθόσον οι αυξήσεις αυτές δύνανται να έχουν άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις

εντός της ελληνικής επικράτειας¹. Θα πρέπει, ωστόσο, να διευκρινιστεί εάν οι αυξήσεις αυτές οφείλονται κυρίως σε διεθνείς τάσεις τιμών, οπότε οι δυνατότητες της ΕΑ να δράσει από μόνη της είναι περιορισμένες, ή είναι αποτέλεσμα αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών, είτε μέσω οριζόντιων ή κάθετων συμπράξεων είτε μέσω της μονομερούς επιβολής τους από επιχειρήσεις που κατέχουν δεσπόζουσα θέση στις σχετικές αγορές.

Εν προκειμένω, σχετικά με το ερώτημά σας που αφορά το ζήτημα των υψηλών τιμών των ακτοπλοϊκών εισιτηρίων και αφορούν το νησί της Ικαρίας, αναφέρουμε τα εξής:

Το φαινόμενο των αυξήσεων στις τιμές, προβληματίζει έντονα την ΕΑ η οποία παρακολουθεί συστηματικά τις τιμές και διενεργεί έρευνες, βάσει των αρμοδιοτήτων της σχεδόν σε καθημερινή βάση, για τυχόν ενδείξεις εναρμονισμένων πρακτικών ή κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης.

Για τον λόγο αυτό, και σε συνάφεια με όσα επισημαίνετε στο σχετικό έγγραφό σας, η ΕΑ σε συνεργασία με την ομάδα Επιστήμης Δεδομένων της ανέπτυξε, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων και δράσεών της, μια διαδραστική χαρτογραφική απεικόνιση της κατάστασης ανταγωνισμού των ακτοπλοϊκών διασυνδέσεων σε όλη την Ελλάδα προκειμένου να διερευνήσει και να αποτρέψει τυχόν αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές.

Το εργαλείο αυτό, βασισμένο σε δημόσια διαθέσιμα δεδομένα προσφέρει στους πολίτες μια λεπτομερή εικόνα των δρομολογιακών γραμμών που εξυπηρετούνται από διάφορες ακτοπλοϊκές εταιρείες και συνεπώς μία πρώτη εικόνα της δομής των συγκεκριμένων αγορών.

Σε δεύτερο στάδιο η ΕΑ θα εμπλουτίσει, μεταξύ άλλων, την πλατφόρμα και με δεδομένα τιμών (ανά μίλι) με επικαιροποίηση τρεις φορές το έτος, με σκοπό την καλύτερη παρακολούθηση της αγοράς και την αποτελεσματικότερη παρέμβασή της στις αγορές αυτές.

Η συγκεκριμένη προσπάθεια αποτελεί μέρος της συνολικότερης μεσοπρόθεσμης στρατηγικής της ΕΑ να αναπτύξει υποδομές παρακολούθησης των αγορών και προώθησης του ανταγωνισμού σε διάφορους κλάδους της οικονομίας. Ειδικά στον κλάδο της ακτοπλοΐας και της νησιωτικής οικονομίας, η ΕΑ έχει αναπτύξει πολύμηνη συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, με το οποίο υπέγραψε Μνημόνιο Συνεργασίας τον Ιανουάριο 2021 και το οποίο προβλέπει συνεργασία με διάφορες δράσεις για την παρακολούθηση της λειτουργίας των σχετικών αγορών. Μέρος της συνεργασίας αυτής είναι και η ανάπτυξη της πλατφόρμας, η οποία στηρίχθηκε σε συλλογή στοιχείων από το μέλος της ερευνητικής ομάδας του Πανεπιστημίου Αιγαίου Μαρκέλλα Γώτα και σε επεξεργασία των στοιχείων από την ομάδα Επιστήμης Δεδομένων της ΕΑ, καθώς και η σχετική με την ακτοπλοΐα δράση του προγράμματος «Ευφυής ερευνητική υποδομή για τη ναυτιλία, τις μεταφορές και την εφοδιαστική αλυσίδα (ENIRISST+)». Καταρχάς, αναλύθηκαν οι γραμμές σε επιμέρους συνδέσεις στη βάση Προέλευση - Προορισμός (Π&Π) με ένα μοναδικό "ID Διαδρομής",

¹ Βλ. άρθρο 14 ν. 3959/2011 σε συνδυασμό με άρθρα 1 και 2 του ίδιου νόμου, καθώς και άρθρα 35 και 3 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης, ΕΕ L 1 της 4.1.2003, σ. 1 έως 25.

το οποίο χρησιμοποιείται για να αναγνωριστεί σε ποιο ολοκληρωμένο δρομολόγιο ανήκει. Αυτή η διαδικασία θεωρείται ιδιαίτερα χρήσιμη για τον προσδιορισμό εάν ένα ταξίδι (Π&Π) προσφέρεται από περισσότερες εταιρείες ή εάν περιλαμβάνεται σε άλλα δρομολόγια. Κίνητρο για την πραγματοποίηση αυτής της διαδικασίας είναι η απάντηση στο ερώτημα "ποιες συνδέσεις έχουν μονοπωλιακή δομή" και η σήμανση με εύκολα αναγνώσιμο τρόπο των συνδέσεων αυτών στον διαδραστικό χάρτη.

Περαιτέρω, το εργαλείο που κατασκευάστηκε παρουσιάζει διάφορες πληροφορίες για κάθε δρομολόγιο, όπως την εταιρεία που το εκτελεί, τον τύπο του πλοίου, την προέλευση και τον προορισμό, τον αριθμό των εταιρειών που εξυπηρετούν τη διαδρομή, καθώς και τον αριθμό των δρομολογίων που περιλαμβάνουν αυτή τη διαδρομή. Παρέχονται επίσης πληροφορίες για την κίνηση του λιμένα προέλευσης και προορισμού, καθώς και για το εάν το δρομολόγιο εκτελείται στο πλαίσιο συμβάσεων δημόσιας υπηρεσίας (άγονες γραμμές) και εάν υπάρχει ανώτατο όριο τιμής. Επί του παρόντος, το εργαλείο λειτουργεί πιλοτικά με δεδομένα του 2022, ενώ πρόκειται να επικαιροποιηθεί και να εμπλουτιστεί με νέα δεδομένα και πληροφορίες σχετικά με τις τιμές και την ποιότητα των υπηρεσιών, με την ολοκλήρωση του προγράμματος ENIRISST+. Επισημαίνεται δε ότι το πρόγραμμα ENIRISST+ του Πανεπιστημίου Αιγαίου προβλέπει δραστηριότητες εκπαίδευσης και κινητοποίησης χρηστών για θέματα ακτοπλοΐας και ανταγωνισμού στα νησιά (citizen science), στο πλαίσιο του οποίου έχουν ήδη πραγματοποιηθεί δύο εργαστήρια, στη Χίο και την Αστυπάλαια, ενώ ολοκληρώνεται η διαδικτυακή εφαρμογή αξιολόγησης των ακτοπλοϊκών ταξιδιών από τους επιβάτες».

Ενδεικτικά ως προς την ενασχόληση της ΕΑ με την εξέταση του ανταγωνισμού στις ακτοπλοϊκές και πορθμειακές συνδέσεις της χώρας αναφέρεται η απόφαση 658/2018 σύμφωνα με την οποία εγκρίθηκε η συγκέντρωση ATTICA/HELLENIC SEAWAYS με δεσμεύσεις σε δρομολογιακές γραμμές που δημιούργησαν προβληματισμούς. Οι δεσμεύσεις σχετίζονται με τη μη αύξηση των τιμών για τρία ή πέντε έτη, τη μη μείωση δρομολογίων, καθώς και την υποστήριξη της εισόδου Τρίτου Ανταγωνιστή προκειμένου να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός. Μέρος από τις δεσμεύσεις της εν λόγω απόφασης, μετά από την εξέταση των ανταγωνιστικών συνθηκών, παρατάθηκαν έως το 2024 (απόφαση ΕΑ 734/2021) ή το 2026 (απόφαση ΕΑ 822/2023). Η παρακολούθηση των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η εταιρεία γίνεται τακτικά και σε μηνιαία βάση από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού.

Σημειώνεται ότι η ΕΑ με την υπ' αριθ. 759/2021 απόφασή της, διαπίστωσε ότι οι κοινοπραξίες ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΠΛΟΙΩΝ ΚΕΡΚΥΡΑΣ και η ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΠΛΟΙΩΝ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ - ΚΕΡΚΥΡΑΣ – ΠΑΞΩΝ, που δραστηριοποιούνταν στην πορθμειακή γραμμή Ηγουμενίτσα – Κέρκυρα, παραβίασαν το άρθρο 1 του Ν. 3959/2011 λόγω της συμμετοχής τους σε απαγορευμένη οριζόντια σύμπραξη και τις υποχρέωσε να παύσουν και να παραλείπουν στο μέλλον τη διαπιστωθείσα παράβαση του άρθρου 1 του Ν. 3959/2011, επιβάλλοντας τους πρόστιμα ποσού 189.972 και 134.892 ευρώ αντίστοιχα.

Ανάλογα πρόστιμα επέβαλε η ΕΑ με την απόφαση ΕΑ 793/2022 στις ναυτικές εταιρείες
α) ΛΕΥΚΙΜΜΗ ΛΑΪΝΣ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, β) ΣΑΡΡΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΕΣ

ΓΡΑΜΜΕΣ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και γ) ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ IV ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, που δραστηριοποιούνταν στη πορθμειακή γραμμή Ηγουμενίτσα – Λευκίμμη, αφού διαπιστώθηκε η συμμετοχή τους σε απαγορευμένη οριζόντια σύμπραξη και τις υποχρέωσε να παύσουν, εφόσον δεν το είχαν ήδη πράξει, τη διαπιστωθείσα παράβαση και να την παραλείπουν στο μέλλον.

Η ΕΑ στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, παρεμβαίνει κατά άμεση προτεραιότητα όπου κρίνεται απαραίτητο και θα εξετάζει κάθε σχετική περίπτωση που θα υποπέσει στην αντίληψή της, με την υποβολή καταγγελίας, αίτησης επιείκειας ή ανώνυμων σχετικών πληροφοριών μέσω του ασφαλούς ψηφιακού περιβάλλοντος (whistleblowing) και θα επιβάλλει αυστηρότατες διοικητικές κυρώσεις στις επιχειρήσεις που τυχόν εφαρμόζουν αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές βάσει των διατάξεων του ν. 3959/2011 και 101/102 ΣΛΕΕ.

Με εκτίμηση,

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής Ανταγωνισμού

Ακριβές αντίγραφο
Η Προϊσταμένη

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΙΜΙΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ιωάννης Λιανός